

Kaupunginhallitus 17.06.2024 § 160

§ 160

Lausunnon antaminen Helsinki-Vantaan lentoaseman lentokonemelun hallintasuunnitelman luonnoksesta

Valmistelijat / lisätiedot:
Favorin Maria

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Espoon kaupunginhallitus antaa seuraavan lausunnon Helsinki-Vantaan lentoaseman lentokonemelun hallintasuunnitelman luonnoksesta:

Lentokonemelun hallintasuunnitelman luonnoksessa on esitelty monipuolisesti ja seikkaperäisesti Helsinki-Vantaan lentoaseman toimintaperiaatteet sekä lentomelun melunhallintamenetelmät. Suunnitelmassa käytetyt havainnollistavat kuvat helpottavat vaikeatajuistenkin asioiden hahmottamista ja ymmärtämistä sekä edesauttavat suunnitelman käyttöä myös asukkaiden tietolähteenä.

Helsinki-Vantaan lentoasema on tärkeä pääkaupunkiseudun ja koko Suomen elinkeinoelämälle ja kansainväliselle kilpailukyvyllä. Lentoaseman toiminnan kehitymisellä turvataan vientiteollisuuden, matkailun ja muun elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Helsinki-Vantaan lentoaseman toimintaedellytyksistä on tärkeää pitää tulevaisuudessakin huolta.

Helsinki-Vantaan lentoasemalta lähtevien koneiden ensisijainen lentoonlähtösuunta on länteen ja lounaaseen Espoon yli. Idän ja pohjoisen puoleisilla tuulilla laskeutumisesta tapahtuvat Espoon suunnasta. Lentoaseman toiminta aiheuttaa ympäristössään meluhaittoja, jotka vaikeuttavat ja rajoittavat maankäyttöä sekä vähentävät viihtyisyyttä. Espooseen, osana pääkaupunkiseutua, kohdistuu merkittävää kasvupainetta. Maankäyttötavoitteet tekevät lentomelun torjunnasta ja rajoittamisesta kaavoituksellisin keinoin haastavaa. Pitkäjänteisen maankäytön suunnittelun edellytyksenä on muun muassa lentomelun aiheuttamien haittojen ennakoitavuus.

Varsinainen lentomelualue Lden 55 dB ulottuu Espoossa pienelle alueelle Kalajärven pohjoispuolella. Tällä alueella asuu noin 60 espoolaista. Espoossa lentomelun kannalta merkittävämmässä asemassa on ns. lentomelun puskurivyöhyke Lden 50–55 dB, joka ulottuu keskisessä Espoossa Laaksolahden, Viharlaakson ja Lippajärven alueille ja pohjoisessa Kalajärven, Perusmäen ja Lahnuksen alueille. Puskurivyöhykkeen asukasmäärä on noin 20 000 asukasta. Lentomelu voidaan kokea myös puskurivyöhykkeellä häiritseväksi, ja Espoo esittääkin omassa meluntorjunnan toimintasuunnitelmassaan rakennusten ääneneristävyyttä tarkastelua lentomelun puskurivyöhykkeellä. Espoon kestävä maankäytön turvaamiseksi Helsinki-Vantaan

lentoaseman melunhallinnassa on kiinnitettävä huomiota siihen, etteivät lentomelualue Lden 55 dB ja puskurivyöhyke Lden 50–55 dB laajene vuodelle 2025 laaditussa lentomeluennusteessa esitetystä (Lentokoneiden melu kehitystilanteessa 2025, Ilmailulaitos Finavia A3/2008, 30.4.2008). Erityistä huomiota on kiinnitettävä yöaikaisen lentomelun torjuntaan ja rajoittamiseen esimerkiksi melumaksuilla lentomelun aiheuttamien unihäiriöiden estämiseksi.

Taannoin lainvoimaistuneen POKE-yleiskaavan ohella Kalajärven suunnittelunäkymiä tarkentaa Kalajärven kaavarunko noin 5000 uudelle asukkaalle. Suunnitelmissa varsinaiselle lentomelualueelle ei esitetä merkittävää uutta maankäyttöä, mutta puskurivyöhykkeelle Lden 50–55 dB sijoittuu uusia ja tiivistyviä asuinalueita.
(<https://www.espoo.fi/fi/hankkeet/viiskorpi-kalajarvi-maankayton-tarkastelu>,
<https://www.espoo.fi/fi/hankkeet/espoo-pohjois-ja-keskiosien-yleiskaava>)

Melunhallintasuunnitelman luonnoksessa ei ole esitetty puskurivyöhykettä Lden 50–55 dB. Suunnitelmassa on esitetty lentomelualue Lden 55 dB vuosina 1990 ja 2022 sekä vuodelle 2025 laadittu ennuste. Liitteen 6 karttaan olisi hyvä lisätä myös puskurivyöhykkeen Lden 50–55 dB toteutunut tilanne vuonna 2022 sekä esimerkiksi 20 vuoden päähän laadittu ennuste lentomelualueelle Lden 55 dB ja puskurivyöhykkeelle Lden 50–55 dB. Lentomelualueen Lden 55 dB ennuste vuodelle 2025 on laadittu vuonna 2008. Lentomelun alueellista kehittymistä on tarpeellista tarkastella nyt uudelleen ja päivitetty ennustetilannekuva lisätä lentokonemelun hallintasuunnitelmaan.

Melunhallintasuunnitelmassa todetaan, että kiitoteiden 04L/04R välilähestymiskorkeuksien merkitystä melunhallinnan kannalta tarkastellaan tulevaisuudessa. Kaupunginhallitus pitää edellä mainittua tarkastelua tärkeänä, koska 04-suunnan välilähestymiskorkeuksilla ja niiden muutoksilla voi olla vaikutuksia lentomelulle altistuvien asukkaiden kokonaismäärään Espoossa.

Liikenne- ja viestintäministeriö on ilmailulain perusteella asettanut Helsinki-Vantaan lentoaseman melunhallinnan yhteistyöryhmän, jonka tehtävänä on välittää jäsentensä kesken tietoa eri viranomaisten ja toimijoiden toimenpiteistä lentokonemelun hallinnassa, sovittaa toimenpiteitä yhteen ja seurata niiden toteutusta. Espoon kaupungin kaupunkisuunnittelun ja ympäristönsuojelun viranhaltijat ovat mukana työryhmän työssä. Espoon kaupunki katsoo työryhmätyöskentelyn tärkeäksi osaksi Helsinki-Vantaan lentoaseman melunhallintatoimia ja osallistuu jatkossakin mielellään ryhmän toimintaan.

Melunhallintasuunnitelman luonnoksen perusteella lentoaseman melunhallinnan kokonaiskuva on nykyisellä tavalla toteutettuna olosuhteisiin ja toimintaympäristöön nähden hyvin optimoitu. Liikenteen ohjauksen ja melunhallinnan suuret linjat ovat Helsinki-Vantaalla vakiintuneet. Nykyisten melunhallintatoimenpiteiden toteuttaminen ja kehittäminen on tärkeää myös jatkossa. Tulevaisuudessa lentokonemelun hallitsemiseksi on tarpeen etsiä myös muita toimia, joilla lentoaseman aiheuttamaa meluhaittaa voidaan pienentää ja lentoaseman vaikutusalueen turvallinen maankäyttö varmistaa lentoaseman toimintaedellytyksiä kuitenkin vaarantamatta.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Finavia Oyj on pyytänyt Espoon kaupungilta 15.5.2024 ympäristönsuojelulain 152 §:n mukaista lausuntoa Helsinki-Vantaan lentoaseman lentokonemelun hallintasuunnitelman luonnoksesta (Finavia 5985).

Lausunnonannon määräpäivä on 20.6.2024. Espoon kaupunki on saanut lausunnon antamiselle lisäaikaa 27.6.2024 saakka. Finavia Oyj on pyytänyt lausuntoa myös Helsingin, Vantaan, Keravan ja Kauniaisten kaupungeilta, sekä Sipoon, Tuusulan ja Nurmijärven kunnilta, Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselta, Uudenmaan ELY-keskukselta, Liikenne- ja viestintävirastolta, Liikenne- ja viestintäministeriöltä ja Väylävirastolta.

Taustaa

Finavia Oyj on laatinut Helsinki-Vantaan lentoaseman ympäristöluvan edellyttämän lentokonemelun hallintasuunnitelman luonnoksen. Vuonna 2024 julkaistava suunnitelma toimii myös ympäristömeludirektiivin mukaisena meluntorjunnan toimintasuunnitelmana. Helsinki-Vantaan lentoasemalle on myönnetty ympäristöluva 4.8.2011 (Etelä-Suomen aluehallintovirasto, päätös nro 49/2011/1).

Melunhallintasuunnitelman luonnoksessa kuvataan selkokielisesti lentoaseman liikenteenohjauksen periaatteet ja tavoitteet meluvaikutusten vähentämiseksi sekä käytössä olevat menetelmät, niiden perusteet ja vaikutukset.

Helsinki-Vantaan lentoasemalla ja sen läheisyydessä esiintyy lentokonemelua sekä nykyisin että tulevaisuudessa. Lentoaseman sijaitsee keskellä jatkuvasti lähenevää ja tiivistyvää kaupunkirakennetta. Asukkaat ovat tietoisempia elinympäristöstään ja asettavat sille laatuvaatimuksia.

Helsinki-Vantaan lentoaseman sijainti kaupunkirakenteen ja asutuksen keskellä tuo sekä etuja että ristiriitoja. Lentoaseman saavutettavuus on pääkaupunkiseudun asukkaille hyvä ja yhteystarjonta on monipuolinen. Teollisuuden ja yrityselämän tarpeiden kannalta lentoaseman sijainti on logistisesti hyvä ja helposti saavutettavissa. Valtaväylien kautta on toimivat yhteydet sekä raideliikenteeseen että satamiin. Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta yhteydet kansalliseen ja kansainväliseen verkostoon ovat monipuoliset ja kattavat.

Ympäröivän alueen maankäyttöä on sopeutettava lentoaseman toiminnasta aiheutuviin vaikutuksiin. Lentokonemelua kuvataan yleisimmin melusuureella Lden, jonka äänitaso 55 dB on vakiintunut valtioneuvoston asetuksessa 993/1992 asetettujen ohjearvojen rinnalle. LIME-työryhmän (Ympäristöministeriö 2011) ohjeen perusteella maankäytön suunnittelussa Lden 55 dB ylittävälle lentokonemelualueelle ei pidä sijoittaa uusia asuinalueita ja yli 60 dB -alueille ei pidä sallia uutta asutusta ja melulle herkkiä toimintoja. Vähäinen täydennysrakentaminen on sallittua Lden 55–60 dB -alueilla.

Hallintasuunnitelmaluonnoksen mukaan Finavia pyrkii sovittamaan lentoaseman toiminnan yhteen Uudenmaan yhdyskuntarakenteen kanssa.

Melunhallinnan pääperiaate on, että lentokonemelualueella asuu mahdollisimman vähän ihmisiä. Melunhallintaa toteutetaan turvallisuustekijöiden ehdoilla.

Melunhallintasuunnitelmassa on esitelty lentokonemelun hallintamenetelmiä, jotka keskittyvät lähinnä ilma-alusten melupäästöjen vähentämiseen, melun leviämistä vähentäviin toimenpiteisiin, maankäytön suunnitteluun ja sen toteuttamiseen, taloudelliseen ohjaukseen sekä toimintarajoituksiin. Lentomelua hallitaan muun muassa käyttämällä ensisijaisesti sellaisia lentoonlähtö- ja laskeutumissuuntia, joissa asukasmäärä on pienin, optimoimalla lentoreittejä asuinalueiden ulkopuolelle, melua vähentävillä lentoonlähtö- ja laskeutumismenetelmillä, lentoonlähtöreittien melurajoituksilla sekä ohjaamalla kaluston käyttöä ja liikennöintiä maksuilla.

Termien selityksiä

Lden: Vuorokaudenajan mukaan painotettu päivä-ilta-yömelutasoa eli vuorokausimelutaso.

Väliäheystymiskorkeus: Tällä viitataan korkeuteen, jolla lentokone lähestyy kiitotietä laskeutuessaan ennen peruskäännöstä ja liittymistä kiitotien suuntaiselle linjalle. Rinnakkaisten kiitoteiden ollessa käytössä suunnasta 22 tai 04, toisen ilma-aluksen on lähestyttävä kiitotietä korkeammalla ja toisen matalammalla, jotta riittävä etäisyys ilma-alusten välillä voidaan saavuttaa. Väliäheystymiskorkeus vaikuttaa maanpinnalla havaittavaan melutasoon.

Kiitotie 04L: Kiitotielle 3 lounaasta laskeutuvien koneiden laskeutumissuunta ja kiitotieltä 3 koilliseen nousevien koneiden lentoonlähtösuunta.

Kiitotie 04R: Kiitotielle 1 lounaasta laskeutuvien koneiden laskeutumissuunta ja kiitotieltä 1 koilliseen nousevien koneiden lentoonlähtösuunta.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Helsinki-Vantaan lentoasema, Lentokonemelun hallintasuunnitelman luonnos

Oheismateriaali

Tiedoksi

Finavia Oyj